

Referanser:

Arkivsak: 18/02176-6

Høringsuttalelse - Kvalifikasjonskravutvalget

Sammendrag

Kirkerådet ba i januar 2019 direktøren om å nedsette et utvalg for å gjennomgå kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke. Kirkerådet fastsatte samtidig et mandat for utvalget.

Utvalget leverte sin utredning til direktøren 26. juni 2020. Utredningen inneholder en rekke forslag til endringer i kvalifikasjonskravene og prosedyrer for godkjenning. Den sendes derfor på høring til berørte instanser. Kirkerådet tar sikte på å fremme forslag til endringer i de berørte regelverk på Kirkemøtet i 2021.

Kirkerådet ba i sitt møte 17.-18.09.20 direktøren sende utredningen *revisjon av kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger* på høring. Fra Kirkerådets side legges det opp til at den enkelte biskop samt bispedømmerådene er høringsinstans.

Forslag til vedtak

Bispemøtet drøftet kvalifikasjonskravutvalgets innstilling.

Saksorientering

Bakgrunn

Utvalget for gjennomgang av kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger i Den norske kirke leverte 26. juni 2020 utredningen *revisjon av kvalifikasjonskrav for vigslede stillinger* til Kirkerådets direktør. Utredningen sendes nå på høring til berørte instanser deriblant bispedømmerådene og den enkelte biskop, etter behandling i Kirkerådets møte den 17.-18.09.2020, sak 65/20.

Kirkerådet ber høringsinstansene ta stilling til følgende hovedproblemstillinger:

1. Gir høringsinstansen tilslutning til at ordningen med en kirkelig evalueringsnemnd for prester med alternativ kompetanse opphører?
2. Er høringsinstansen enig i utredningens forslag til kompetansekrav for prest for personer med alternativ utdanning?

3. Gir høringsinstansen tilslutning til at muligheten for å gi unntak fra kompetanse på grunnlag av særskilte kvalifikasjoner opphører?
4. Er høringsinstansen enig i at utdanningsnivået for kateket, diakon og kantor skal videreføres på samme nivå som i dag?
5. Slutter høringsinstansen seg til forslaget om at ordningen med at Kirkerådet kan godkjenne alternativ kompetanse opphører?
6. Har høringsinstansen andre kommentarer til innholdet i utredningen?

Sammendrag av utredningen

Dagens kvalifikasjonskrav

Kirkemøtet fastsetter kvalifikasjonskrav for de vigslede stillingene i Den norske kirke¹.

I dag er det normale utdanningskravet for prest profesjonsstudiet i teologi, med tittelen cand.theol.². Dette foreslås det ingen endring på.

Godkjenning av alternative kvalifikasjonskrav for å bli prest skjer etter søknad til Den norske kirkes evalueringsnemnd, enten på grunnlag av annen tilsvarende kompetanse (§5)³ eller særlige kvalifikasjoner (§6)⁴.

Erfaringene med evalueringsnemndas praksis gjennom 20 år har vist at det er flere utfordringer knyttet til dagens regelverk. Det gjelder særlig forståelsen av hva som er «særlige kvalifikasjoner» og «*et særlig kirkelig behov*». For kateket og diakon er normalkravet mastergrad med bestemte krav til innhold, og for kantor fireårig bachelor i kirkemusikk eller treårig bachelor med tillegg. For alle disse tre profesjonene gjelder det at Kirkerådet kan godkjenne utdanningen til personer «med annen faglig jevngod og relevant utdanning/praksis». I realiteten er ikke forskjellen til de alminnelige kravene veldig stor. Godkjenningen skjer administrativt i Kirkerådet.

For alle de fire profesjonene gjelder også at tilsvarende stillinger innen EØS-området kan autoriseres til tjeneste i Den norske kirke i henhold til EUs yrkeskvalifikasjonsdirektiv.

Ordninger for ukvalifiserte

¹ For prester er kvalifikasjonskravene i dag regulert i forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetting som prest i Den norske kirke, senest vedtatt av Kirkemøtet i 2016. Kvalifikasjonskravene for de øvrige profesjonene ble første gang vedtatt av Kirkemøtet i 1996 og revidert i 2004.

² Paragraf 2 i forskriften fastsetter de alminnelige vilkår for tilsetting: Som prest kan tilsettes person som: a) er medlem av Den norske kirke og b) har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae og c) innenfor eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, et norsk teologisk fakultet og d) behersker norsk språk slik det kreves etter lov 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste.

³ Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), og som etter vedtak av Evalueringsnemnda anses å inneha tilsvarende kompetanse som candidata/candidatus theologiae på følgende grunnlag: 1) minst femårig gradsutdanning på masternivå eller tilsvarende ved et høyere lærested med en innholdsprofil som er, eller som søkeren gjennom praksis har utviklet til å være, relevant for prestedtjenesten og 2) som del av eller i tillegg til denne graden har en faglig fordypning som, av et fakultet med rett til å tildele cand.theol.-graden, er vurdert som tilstrekkelig opptaksgrunnlag til teologistudier på høyere nivå, minst 80 studiepoeng, eller har dokumentert kunnskaper innen teologiens tradisjonelle hoveddisipliner som tilsvarer dette og 3) av Evalueringsnemnda ikke finnes personlig uegnet til prestedtjeneste og 4) har fylt 35 år

⁴ Forskriften § 6 gir også mulighet til å bli tilsatt som prest på grunnlag av særlige kvalifikasjoner. Paragrafen har følgende innhold: Som prest kan også tilsettes person som oppfyller kravene i § 2 bokstavene a), c) og d), og som evalueringsnemnda har truffet vedtak om å gjøre unntak fra § 2 bokstav b) for. Vilkår for at nemnda kan treffe slikt vedtak er at det foreligger helt særlige grunner fremlagt i søknad fra vedkommende biskop. Vedkommende må ha personlige forutsetninger som gjør at han eller hun utvilsomt er særlig kvalifisert for å utføre prestedtjeneste i Den norske kirke, og det må også foreligge et særlig kirkelig behov for vedkommendes tjeneste.

Dersom en prestestilling ikke får kvalifiserte søkere, kan den besettes av en prestevikar, som tjenestegjør midlertidig med spesiell fullmakt fra biskopen og under ledelse av nærmeste prest. For de øvrige stillingene tillater regelverket å tilsette personer som ikke tilfredsstillende kvalifikasjonskravene dersom det ikke finnes kvalifiserte søkere.

Forslag til reviderte kvalifikasjonskrav

Den overordnede målsettingen for utvalgets forslag er forenkling og klargjøring av regelverket. Erfaringene med evalueringsnemndas praksis gjennom 20 år har vist at det er flere utfordringer knyttet til dagens regelverk. Det gjelder særlig forståelsen av hva som er «særlige kvalifikasjoner».

For prester er kvalifikasjonskravene i dag regulert i forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetning som prest i Den norske kirke, senest vedtatt av Kirkemøtet i 2016. Kvalifikasjonskravene for de øvrige profesjonene ble første gang vedtatt av Kirkemøtet i 1996 og revidert i 2004.

Utvalget anser det som viktig både for dem som ønsker å utdanne seg til en kirkelig stilling og for utdanningsinstitusjonene at regelverket for kvalifikasjoner er så enkelt og entydig som mulig. En slik forenkling vil også kunne bidra positivt i arbeidet med rekruttering.

Det viktigste grepet som foreslås for å oppnå dette er at det ikke lenger skal være noen individuell vurdering av kandidater fra kirkens side. Forslagene setter i stedet opp en tydelig utdanningsmessig hovedvei for den enkelte profesjon, samtidig som det er satt opp alternative studieløp som under gitte forutsetninger gir en lettere vei mot målet. Denne modellen gir etter utvalgets mening en bedre og mer forutsigbar organisering av kvalifikasjonskravene enn dagens ordning med individuell vurdering enten i nemnd eller administrativt i Kirkerådet.

Prest

Profesjonsstudiet i teologi er, og skal fortsatt være, hovedveien til å bli prest.

I tillegg foreslås et alternativ for andrekarriere-prester, som erstatter dagens regler. De faglige kravene foreslås noe styrket i forhold til dagens regelverk. Til gjengjeld trenger man ikke søke evalueringsnemnda om godkjenning. Samlet sett innebærer utvalgets forslag en potensielt lavere terskel for personer med en annen høyere utdanning og som har fylt 35 år ved tidspunkt for tilsetning. Utvalget mener en slik forenkling vil gi en ramme for presteutdanningen som er mer forutsigbar enn dagens ordning.

Muligheten for å bli godkjent på grunnlag av særlige kvalifikasjoner foreslås ikke videreført. Praktisering av denne ordningen gjennom 20 år har vist at det er betydelige prinsipielle og praktiske utfordringer knyttet til en slik godkjenningsordning. Disse utfordringene avdekker også det prinsipielt krevende ved at arbeidsgiver, gjennom vedtak i en nemnd, kan velge å se mer eller mindre helt bort fra faglige kompetansekrav for enkeltpersoner. Utdanningsinstitusjonene kan i dag gi en realkompetansevurdering av enkeltpersoner. En slik vurdering vil da gjøres innenfor academia.

Som en konsekvens av disse forslagene, foreslår utvalget at evalueringsnemnda nedlegges. Utvalget forutsetter at vurderinger av personlig skikkethet/egnethet blir gjort av andre instanser.

Utvalget har også sett på de vigslingsforberedende programmene som er bygd opp i regi av Bispemøtet. Dette er programmer som etter utvalgets mening kan spille en større rolle enn i dag for å vurdere personlig egnethet hos kandidater til vigslet tjeneste. Her møtes den enkelte student og det organ som er ansvarlig for den endelige prøving med tanke på vigsling, nemlig biskopene.

Øvrige profesjoner

For de tre øvrige profesjonene er det foreslått mindre endringer, med sikte på større fleksibilitet. For kateket og diakon foreslås at krav om mastergrad opprettholdes. For kateketer er sammensetting av kravene gjort slik at det antas å gi større mulighet for overgang fra lærerutdanning og tilsvarende. Diakonene er gitt et bredere opptaksgrunnlag ved at flere bachelorutdanninger enn i dag gir grunnlag for opptak til master. For kantorer er det ikke gjort reelle endringer, men det er foretatt en ajourføring av regelverket slik at det stemmer med praksis.

Med disse endringene anser utvalget at det ikke lenger er nødvendig med en ordning med individuell godkjenning i Kirkerådet. Denne ordningen har heller ikke vært mye i bruk de siste årene.

Videre plan

Utvalgets utredning sendes nå på høring. Kirkerådet vil på grunnlag av utredningen og de reaksjoner og forslag som kommer i høringen fremme en sak om endring av berørte regelverk på Kirkemøtet i 2021.

Vurdering

Den overordnede målsettingen for utvalgets forslag er forenkling og klargjøring av regelverket angående kvalifikasjonskrav for kirkelige stillinger. Det er viktig både for dem som ønsker å utdanne seg til en kirkelig stilling og for utdanningsinstitusjonene at regelverket for kvalifikasjoner er så enkelt og entydig som mulig.

Profesjonsstudiet i teologi er og skal fortsatt være hovedveien til å bli prest.

I tillegg foreslås et alternativ for andrekarriere-prester, som erstatter dagens § 5 og 6 i forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetning som prest i Den norske kirke. Samlet sett innebærer utvalgets forslag en potensielt lavere terskel for personer med en annen høyere utdanning, som har fylt 35 år, å kvalifisere seg for prestedtjeneste. Samtidig som at de faglige krav til prestedtjeneste styrkes i forhold til dagens regelverk.

Utvalget mener en slik forenkling vil gi en ramme for presteutdanningen som er mer dynamisk enn dagens ordning, og som dermed vil være et bedre redskap til å møte utviklingen som avtegner seg i arbeidsmarkedet og i samfunnet generelt.

Det har vært viktig å bevare dagens profesjonsstudium i teologi som hovedveien til prestedtjeneste. Samtidig har det vært viktig å legge til rette for gode og forutsigbare ordninger for dem som ønsker å kvalifisere seg til prest på et senere tidspunkt i livet. Utvalgets forslag innebærer bortfall av muligheten for å bli godkjent på grunnlag av *særlige kvalifikasjoner og særlig kirkelig behov*. Som en konsekvens av dette foreslår utvalget at evalueringsnemnda blir nedlagt, og at det heller ikke vil være mulighet for individuell vurdering av kandidater administrativt i Kirkerådet.

Fra biskopenes side har det vært ulik oppfatning av muligheten som ligger i §6 opp gjennom de siste årene og godkjenning på «*særlige kvalifikasjoner*» og «*særlig kirkelig behov*». Noen har sett dette som en mulig vei for de helt få med helt spesielle kvalifikasjoner som kirken på en særlig måte har hatt behov for. En vei på siden av det akademiske løp som en slags «nådegavevei». Andre derimot har ment at dette er en krevende vei å forvalte.

Praksisen de rundt 20 årene ordningen har eksistert, har vist at det eksisterer utfordringer knyttet til en slik godkjenningmulighet. Dels har biskopene hatt ulik tolkning av kravet om «*særlig kvalifikasjoner*» og «*et særlig kirkelig behov*». Det har også vært vanskelig å opparbeide en fast forvaltningsmessig praksis, noe inneværende nemd bekrefter (jfr. høringsutredningen s.42). Det har også vært en ordning som i enkelt tilfeller har innbefattet et visst press på/for biskopen om å få en slik søknad igjennom og med en påfølgende prestisje knyttet til seg. I tillegg kan man stille spørsmål til en slik ordning med vekt på den enkeltes særlige kvalifikasjoner også skaper et rom for sårbarhet. Først og fremst for den

enkelte person som er opp til vurdering, da det blir fort veldig personlig, ikke minst hvis søknaden ikke innvilges.

De utfordringene som ordningen med evalueringsnemnd innebærer trenger ikke nødvendigvis å bety en nedleggelse eller avvikling av ordningen. Det kan tenkes at de nevnte utfordringene kan adresseres ved å se på hvordan denne ordningen kan forbedres.

Ordningen med § 6 har ikke vært utvetydig problematisk. Snarere har denne ordningen gitt kirken selv en anledning til å få prester med en annen kompetanse vurdert opp mot prestetjeneste samtidig som den er forankret i en uavhengig vurdering i evalueringsnemda. Det kom også fram under Kirkerådets behandling av sak 65/20 at utredningens vurdering av hvor problematisk evalueringsnemdas arbeid er, har vært mer sammensatt enn det utredningen gir inntrykk av.

Det blir påpekt i høringsuttalelse at tolkningen av kravene «*særlig kvalifisert*» og «*særlig kirkelig behov*» i forskrift §6, gir et for stort rom for tolkning og dermed ikke er presist nok. Denne utfordringen kan møtes ved en nærmere definisjon av kriteriene og koordinering mellom biskopene og evalueringsnemda.

Det kan også synes som om det hersker en viss usikkerhet i nemda på hvordan man skal forstå dette, noe som understøttes av det faktum at av 69 søknader så har 49 søknader blitt godkjent (tall fra år 2000 - 2019), dvs. 71 %. Når et så høyt tall får sin søknad igjennom kan det tyde på stor usikkerhet om forvaltningen, da dette skulle være en ordning for de ytterst få.

Disse vanskelighetene avdekker den mer grunnleggende problemstillingen, nemlig de prinsipielle utfordringene ved at arbeidsgiver gjennom vedtak i en nemnd kan velge å se mer eller mindre helt bort fra de vanlige kompetansekravene i en faggruppe hvor det ellers blir stilt krav om utdanning på mastergradsnivå eller høyere. En tilsvarende ordning finnes ikke for noen sammenlignbare yrkesgrupper, hverken innad i Den norske kirke eller i det norske samfunn som sådan.

Samtidig har §6 gitt kirken, ved biskopene og gjennom nemda, en mulighet til et alternativ løp på siden av academia. Et argument for å beholde evalueringsnemda er å sikre et kirkelig handlingsrom. Man kan hevde at det er underlig at kirken ikke har noen innflytelse på profesjonsutdanningen i teologi som i all hovedsak utdanner folk til tjeneste i kirken. Det er altså helt opp til lærestedene å fylle cand. theol. graden med faglig innhold. Det er det forståelige grunner for, ikke minst med tanke på lærestedenes faglige uavhengighet. Det kan likevel stilles et spørsmål om det må være slik. Ville det ikke det være naturlig at kirken faktisk var med å mene noe om hvilken kompetanse framtidige prester i kirken skal ha. Her kunne man sett for seg at kirken meldte seg tettere på lærestedene og selv komme med ønske om fordypning, vekting og fagkombinasjon.

Slik sett har §6 fungert som åpning for kirkelig medvirkning. Det er selvfølgelig en mulighet nå som kvalifikasjonskravene er opp til vurdering, å se på andre veier mot prestekompetanse. Det er selvfølgelig ikke gitt at kvalifikasjonskravene blir slik det er foreslått.

Når dette er sagt, vil det også med dagens forslag være mulig for helt særlig kvalifiserte personer å kunne tilkjennes kompetanse på bakgrunn av erfaring. Lærestedene har anledning til å gi en realkompetansevurdering av enkeltpersoner, der realkompetanse på bestemte områder vil kunne erstatte akademisk kompetanse. Dette vil sikre en faglighet som er positiv, men spørsmålet om hvor mye myndighet kirken skal gi fra seg er ubesvart. Vi vil påpeke at det med denne modellen også vil innebære et stort rom for tolkning av hva «*særlig kvalifiserte personer*» innebærer og en avklaring er uansett nødvendig.

Et moment til i vurderingen er i hvilken grad §6 har virket rekrutterende og at et bortfall av en slik ordning dermed vil virke mot sin hensikt. Utvalget mener en slik individuell vurdering

ikke uten videre skaper større rekruttering til de ulike profesjonene, og i noen tilfeller kan en slik vurdering virke mot sin hensikt, altså at den er demotiverende. Kanskje særlig der hvor en slik vurdering får et negativt utfall. En alternativ vei mot kvalifisering som er mer forutsigbar vil gjøre dette lettere for den enkelte å planlegge et studieløp.

En viktig avveining i oppstilling av kvalifikasjonskrav er behovet for på den ene siden en tydelig faglig identitet og på den andre siden fleksible ordninger som gjør det lettere for personer med en annen fagbakgrunn og kvalifisere seg til en kirkelig profesjon. Utvalget har svart på denne problemstillingen ved å sette opp en tydelig hovedvei mot den enkelte profesjon, samtidig som det er satt opp alternative studieløp som under gitte forutsetninger gir en lettere vei mot målet. Denne organiseringen gir etter utvalgets mening en bedre og tydeligere organisering av kvalifikasjonskravene enn dagens ordning med individuell vurdering enten i nemnd eller administrativt i Kirkerådet.

Et viktig teknisk grep i utformingen av forslagene er betegnelsen «*i eller utenfor graden*». Det betyr at all relevant kompetanse som finnes innenfor rammen av en eksisterende mastergrad kan brukes videre, men også at manglende kompetanse kan legges til. Det blir altså ikke nødvendig for noen å ta en ny mastergrad. For dem som ikke har noen mastergrad fra før, vil denne kunne tilpasses på bakgrunn av emnekravene.

Ønsket er å gjøre det enklere og mer forutsigbart å legge en plan for utdanning som kan føre fram til å bli kvalifisert for å søke ordinasjon. Den praktisk-teologiske utdanningen ses i større grad i sammenheng med og potensielt som en integrert del av den samlede utdanningen og ikke slik det er nå hvor den praktisk-teologiske utdannelsen tas etter godkjenning. Kravet om mastergrad videreføres, men det settes ikke krav til relevans. Fordi det ville medføre en klar innsnevring eller etterlate et visst rom for skjønn. Med bortfall av relevanskravet for mastergraden innebærer det at potensielt flere vil kunne kvalifisere seg. Selv om det ikke settes noen krav til profil, framsettes det et faglig minimumskrav. Det er foreslått at utdanningen må inneholde minimum 120 studiepoeng teologiske emner mot 80 i dagens ordning. Kravet vil bli noe forhøyet. Hoveddelen vil være på bachelornivå, men utvalget foreslår at minimum 30 studiepoeng på masternivå. Det er også vektlagt at emnene skal være «*de tradisjonelle teologiske kjernedisiplinene*». I tillegg må det foreligge praktisk-teologisk utdanning som svarer til den praktisk-teologiske utdanningen som gis innenfor cand.theol.-programmet

Det elementet av personlig vurdering som i dag foregår i evalueringsnemnda og i noen grad i Kirkerådet, kan i dag bedre ivaretas av andre instanser mener utvalget. Det er for det første i dag bedre systemer for egnethetsvurdering og skikkethetsvurdering i regi av utdanningsinstitusjonene enn da nåværende regelverk ble vedtatt. Disse ordningene vil langt på vei kunne fange opp manglende egnethet på en mer treffsikker måte enn dagens systemer.

Dernest har kirken selv bygget ut et apparat for å prøve motivasjon og egnethet, særlig gjennom programmene Veien til prestatjeneste (VTP). Utvalget finner denne type arena godt egnet til å prøve den enkeltes motivasjon og evne til kirkelig tjeneste. Her møtes den enkelte student og det organ som er ansvarlig for den endelige prøving med tanke på vigsling, nemlig biskopene. Dersom det skulle være behov fra kirkens side for en større grad av prøving av personlig egnethet, er det fullt mulig å videreutvikle en slik arena. Dette er nødvendige og gode arenaer for en slik vurdering. Bortfall av nemndvurderingen bør ikke innebære en svekkelse av den totale vurderingen av søkerne.

I lys av Kirkeråds behandlingen av denne saken (65/20) ble det fremmet et ønske om å tilføye et krav om «*plikt til samarbeid med alle kollegaer uavhengig av kjønn*» skal presiseres i kvalifikasjonskravene på lik linje som den svenske kirke har det. Dette er naturlig nok ikke tatt inn i denne utredningen, men Kirkerådet fikk deretter oversendt dette spørsmål til behandling. Det vil være naturlig at Kirkerådet og Bispemøtet samarbeider om hvordan man skal konkludere med tanke på eventuell tydeliggjøring av regelverket og eventuelt framlegg av endringsforslag for kirkemøtet.

Oppsummert mener utvalget kravene til alternativ kompetanse bør bli som følger:

1. Fylte 35 år
2. Mastergrad
3. Minimum 120 studiepoeng teologiske emner innenfor eller i tillegg til mastergraden
4. Praktisk-teologisk utdanning på masternivå, innenfor eller i tillegg til mastergraden.
Fire års dokumentert praksis i menighet kan føre til fritak for deler av dette.

Unntaksordning – prestetjeneste på fullmakt (prestevikar).

Biskopen kan i henhold til Tjenesteordning for biskoper (TOB) § 10 gi fullmakt til egnede ikke-ordinerte til å utføre prestetjeneste. Ordningen ble innført ved kongelig resolusjon i 1974, etter et initiativ fra Bispemøtet. Den har flere ganger vært oppe til diskusjon, for presisering og utarbeiding av praktiske retningslinjer. Porvoo-avtalen og andre økumeniske avtaler som Den norske kirke har inngått har utfordret ordningen, men Bispemøtet har i flere omganger vurdert det slik at det ikke er behov for å endre ordningen og retningslinjene som følge av disse. Bispemøtet har imidlertid flere ganger presisert at ordningen skal forvaltes ut fra et nødsprinsipp. I en evaluering av ordningen i 2005 (BM 22/05) la Bispemøtet til grunn at den offentlige tjeneste med Ord og sakrament i menighetene forutsetter ordinasjon.

Bispemøtet har også senere evaluert ordningen, senest under sitt møte i juni 2019 (BM 9/19). Biskopene vedtok da følgende: For den videre praktiseringen av fullmaktsordningen ønsker Bispemøtet å presisere følgende:

1. Fullmakt til prestetjeneste til ikke-ordinerte blir gitt for å sikre menigheten en ordnet tjeneste med ord og sakrament. Det må være et påtrengende behov som følge av at en prestestilling står helt eller delvis ubetjent.
2. Tjenesten må være tidsbegrenset, knyttet til en enkelttjeneste eller for en bestemt periode.
3. Den som blir gitt fullmakt til prestetjeneste, må gjennomgå nødvendig opplæring, som i det minste inneholder kursing i gudstjenesteledelse og sakramentsforvaltning.
4. Den enkelte biskop står fritt til å bruke sin myndighet, lokalkunnskap og sitt skjønn til å vurdere den aktuelle kandidaten i den enkelte situasjon.

Den viser stor variasjon fra bispedømme til bispedømme i omfang og innhold i fullmaktene som blir gitt, og inkluderer stiftspraksis, sommervikariater, og lengre vikariater. Det er stort sett gode erfaringer, og ordningen fyller et behov som eller ikke ville være dekket. Denne unntaksordninger sikrer kirkelig bemanning og gir biskopen en nødvendig mulighet til å dekke opp ved vakanse.

Utvalget ser at det er noen utfordringer knyttet til å ha denne type unntaksbestemmelser. Det kan potensielt utvanne de faglige kravene til stillingen og dermed undergrave de kvalifikasjonskravene som er satt opp som normalkrav. På den annen side vil det i mange tilfeller være en reell problemstilling at det ikke finnes kvalifiserte søkere. Alt i alt ser utvalget det som en fordel at regelverket åpner for denne type unntak.

Utenlandske prester

Som det fremgår over vil prester som i dag er ordinert i en evangelisk-luthersk kirke i et annet EØS-land, etter søknad bli godkjent for å søke fast stilling i Den norske kirke, i henhold til forskrift om autorisasjon av prester knyttet til EØS-avtalen. Innholdet i denne forskriften er i forslaget lagt inn i de ordinære kvalifikasjonskravene, slik at de blir mer tydelige. Kirkerådet utreder for øyeblikket om prest vil være et lovbestemt yrke også etter innføring av ny trossamfunnslov. Det vil avgjøre om det er nødvendig at forskriften vil bli videreført i sin nåværende form.

Andre utenlandske ordinerte prester som ønsker å søke stillinger i Den norske kirke, må i dag enten få godkjent sin utdanning av et teologisk fakultet som i innhold og omfang tilsvarende en norsk cand.theol.-grad, eller de må søke evalueringsnemnda om godkjenning

for deretter å ta praktisk-teologisk utdanning. Utvalget foreslår også for disse gruppene en forenkling. Det er rimelig at det her bør kreves et bestemt nivå på generell utdanning.

Det vil også være naturlig å kreve innsikt i norsk kirkevirkelighet, f.eks. gjennom et antall studiepoeng i norsk kirkehistorie/kirkekunnskap samt emner i norsk kirkerett og eventuelt liturgikk og hymnologi. Utvalget foreslår at Den norske kirke ved Kirkerådet oppstiller hva som kreves, men satt opp på en måte som vil gjøre det mulig å ta allerede eksisterende studieemner ved et norsk lærested.

Prester fra andre kirkesamfunn i Norge

En annen gruppe er ordinerte prester fra andre kirkesamfunn. Det kan dreie seg om i første rekke Metodistkirken og Frikirken (DELF), men også prester i DELK har søkt overgang til Den norske kirke. Disse prestene kan i dag ifølge tjenesteordning for menighetsprester § 3, jf. tjenesteordning for biskoper § 10, tilsettes midlertidig i prestestilling i Den norske kirke. De vil i den perioden tilsetningen varer regnes som prest i Den norske kirke med alle plikter og rettigheter, også vigselfrett. For fast tilsetning kreves imidlertid at de vanlige kvalifikasjonene er oppfylt.

I et fremtidig regelverk kan det være naturlig å ta utgangspunkt i kravene til annen tilsvarende kompetanse, men at alderskravet kunne erstattes av et minstekrav til lengde på tjenesten i det kirkesamfunnet vedkommende er ordinert til tjeneste i. Det er her visse forskjeller på hvilke faglige krav som stilles i de ulike kirkesamfunn. Eksempelvis kunne en da tenke seg at en metodistprest med mastergradsutdanning fra MF og f.eks. fem års tjeneste i Metodistkirken ville kunne søke fast stilling i Den norske kirke med et minimum av tilleggsutdanning.

Den mest nærliggende løsning er at et regelverk for disse tilfellene blir vedtatt av Kirkerådet i samråd med Bispemøtet. En annen mulighet er at Kirkemøtet vedtar egne regler for slike tilfeller.

Oppsummert

Dette innebærer at utvalget foreslår at dagens forskrift om kvalifikasjonskrav for tilsetning som prest i Den norske kirke oppheves.

Videre foreslås at følgende bestemmelse settes inn i Tjenesteordning for menighetsprester, til erstatning for dagens § 3:

Som prest kan tilsettes person som:

1. *har rett til å bruke tittelen candidata/candidatus theologiae og i eller utenfor denne graden har fullført praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, høgskole eller universitet med rett til å tildele cand.theol.-grad.*

Personer som har fylt 35 år på tidspunkt for tilsetning kan også tilsettes på følgende grunnlag:

2. *fullført mastergrad eller tilsvarende samt i eller utenfor graden:*
 - a) *120 studiepoeng, hvorav 30 på mastergradsnivå, innen de tradisjonelle teologiske hoveddisipliner, hvor områdene det nye testamentet, lutherske bekjennelsesskrifter og nyere norsk kirkehistorie skal være dekket,*
 - b) *og i tillegg praktisk-teologisk utdanning ved, eller godkjent av, høgskole eller universitet med rett til å tildele cand.theol.-grad.*

Som prest kan også tilsettes statsborger fra annet EØS-land som er autorisert av Kirkerådet etter forskrift om autorisasjon av prester i henhold til avtalen om det europeiske samarbeidsområde (EØS-avtalen). Ordinert prest fra andre kirkesamfunn kan tilsettes som prest i Den norske kirke etter egne regler fastsatt av Kirkerådet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Skriv inn teksten her